

The Effects of Existential Therapy on Metacognitive Skills, Loneliness, and Failure Tolerance in Undergraduate Psychology Students

Mokhtarzadeh Boneh Khalkhal M¹, *Shafi Abadi A², Heydari H³, Davoodi H³

Author Address

1. PhD Student in Counseling, Department of Counseling, Khomein Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran;
2. PhD in Counseling, Professor, Department of Counseling, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran;
3. PhD in Counseling, Associate Professor, Department of Counseling, Khomein Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran;
4. PhD in Counseling, Assistant Professor, Department of Counseling, Khomein Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran.

*Corresponding author's e-mail: ashafiabady@atu.ac.ir

Received: 2021 July 28; Accepted: 2021 August 27

Abstract

Background & Objectives: Numerous students may, for the first time, distance themselves from family members and their social and emotional support and feel doubt, confusion, and anxiety, leading to loneliness and frustration. Students are exposed to various psychological traumas due to loneliness, poor failure tolerance, and metacognitive skills. With the prevailing conditions of society, young individuals (students) require to receive existential therapy and increase metacognitive skills to cope with feelings of loneliness and tolerance of failure individually and socially, compared to other age groups. They play a crucial role in forming a healthy community. Thus, the present study aimed at determining the effects of existential therapy on metacognitive skills, loneliness, and failure tolerance among undergraduate psychology students.

Methods: This was a semi-experimental study with an unequal control group design. The statistical population of this study included all psychology students in the undergraduate course of Islamshahr Azad University in the academic year of 2018–2019. The research sample consisted of 30 male and female individuals selected by convenience and voluntary sampling method. They were then randomly divided into the experimental and control groups (n=15/group). The inclusion criteria included being undergraduate psychology students of Islamshahr University (5th semester), urban residence, both genders, and the age range of 21–26 years. The exclusion criterion included absence from more than one session. Initially, there was a call for existential therapy classes at Islamshahr University. Using G-Power software, the minimum sample size was estimated to be 29 subjects to achieve a statistical power of 0.8, an effect size of 0.8, and a significance level of 0.05. Data collection tools in the pretest and posttest stages included the Metacognitive State Inventory (Anil and Abedi, 1996), Loneliness Scale (Russel, 1996), and Frustration Discomfort Scale (Harrington, 2005). The experimental group received ten 90-min weekly existential therapy sessions according to Prochaska and Norcross's treatment protocol (2010); however, the controls received no intervention. In the descriptive statistics section, mean and standard deviation were calculated. The inferential statistics section applied the Chi-squared test and Univariate Analysis of Covariance (ANCOVA). The analyses were performed in SPSS.

Results: The collected results suggested that existential therapy increased metacognitive skills ($p=0.032$), improved failure tolerance ($p<0.001$), and decreased loneliness ($p=0.001$) in students. Additionally, considering the effect size, existential therapy was very influential on loneliness ($\eta^2_p=0.348$), failure tolerance ($\eta^2_p=0.853$), and metacognitive skills ($\eta^2_p=0.158$); however, the highest effect of existential therapy concerned failure tolerance.

Conclusion: According to the present study results, existential therapy, as a treatment method affecting metacognitive skills, failure tolerance, and loneliness in students, is particularly important.

Keywords: Existential therapy, Metacognitive skills, Loneliness, Failure tolerance.

تعیین اثربخشی درمان وجودی بر مهارت‌های فراشناختی و احساس تنهایی و تحمل ناکامی دانشجویان روان‌شناسی دوره کارشناسی

مریم مختارزاده بنه‌خلخال^۱، *عبدالله شفیع‌آبادی^۲، حسن حیدری^۳، حسین داوودی^۴

توضیحات نویسندگان

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران؛

۲. دکتری مشاوره، استاد، گروه مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران؛

۳. دکتری مشاوره، دانشیار، گروه مشاوره، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران؛

۴. دکتری مشاوره، استادیار، گروه مشاوره، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.

*ارایانه نویسنده مسئول: ashafiabady@atu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۶ مرداد ۱۴۰۰؛ تاریخ پذیرش: ۵ شهریور ۱۴۰۰

چکیده

زمینه و هدف: دانشجویان به دلیل احساس تنهایی و ضعف تحمل ناکامی و مهارت‌های فراشناختی در معرض انواع آسیب‌های روانی قرار دارند. این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی درمان وجودی بر مهارت‌های فراشناختی و احساس تنهایی و تحمل ناکامی دانشجویان روان‌شناسی دوره کارشناسی انجام شد.

روش بررسی: روش پژوهش حاضر نیمه‌تجربی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری را تمامی دانشجویان شهرستانی در رشته روان‌شناسی در مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامشهر در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل دادند. نمونه پژوهش شامل سی نفر از دانشجویان پسر و دختر بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس و داوطلبانه وارد مطالعه شدند. سپس به طور تصادفی در گروه آزمایش و گروه گواه قرار گرفتند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در پیش‌آزمون و پس‌آزمون، پرسشنامه حالت فراشناختی (انیل و عابدی، ۱۹۹۶)، مقیاس احساس تنهایی (راسل، ۱۹۹۶) و مقیاس تحمل ناکامی (هرینگتون، ۲۰۰۵) بود. برای گروه آزمایش ده جلسه هفتگی به مدت نود دقیقه درمان وجودی بر اساس پروتکل درمانی پروچسکا و نورکراس (۲۰۱۰) اجرا شد؛ ولی گروه گواه هیچ‌گونه مداخله‌ای دریافت نکرد. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس تک‌متغیره و آزمون خی‌دو در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ تحلیل شدند. سطح معناداری آزمون‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد، درمان وجودی موجب افزایش مهارت‌های فراشناختی ($p=0/032$) و بهبود تحمل ناکامی ($p<0/001$) و کاهش احساس تنهایی ($p=0/001$) در دانشجویان گروه آزمایش شد. بر اساس نتایج اندازه اثر، درمان وجودی اثربخشی زیادی بر هر سه متغیر احساس تنهایی ($\eta^2_p=0/348$)، تحمل ناکامی ($\eta^2_p=0/853$) و مهارت‌های فراشناختی ($\eta^2_p=0/158$) داشت؛ اما اثربخشی بیشتر درمان وجودی، بر تحمل ناکامی بود.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های پژوهش نتیجه گرفته می‌شود که درمان وجودی، روش درمانی مؤثری برای افزایش مهارت‌های شناختی، بهبود تحمل ناکامی و کاهش احساس تنهایی در دانشجویان است.

کلیدواژه‌ها: درمان وجودی، مهارت‌های فراشناختی، احساس تنهایی، تحمل ناکامی.

خود تنها است؛ زیرا تمام تلاش‌های بشر برای برقراری ارتباط از جمله استفاده از ابزارهای غیرکلامی، کلامی و هنری به پایان می‌رسد و در پایان روز همهٔ افراد تنها می‌مانند. درمان وجودی بر ارادهٔ آزاد، خودمختاری و جست‌وجو برای معنا تمرکز می‌کند. این درمان اغلب روی فرد متمرکز است و نه روی نشانه‌ها. این رویکرد بر ظرفیت فرد برای ایجاد انتخاب‌های منطقی و به‌حداکثر رساندن توانایی وی تأکید دارد؛ بنابراین درمان وجودی می‌تواند برای بررسی و درمان احساس تنهایی مفید باشد (۵).

ناکامی^۶ احساسی است که نتیجهٔ آن مانع رسیدن به هدفی است که فرد آن را مطلوب عنوان می‌کند. این هدف می‌تواند ذهنی باشد؛ بدین معنا که فرد تصور می‌کند به هدف مدنظر خود رسیده است و لذت‌های آن را پیش‌بینی می‌کند یا امکان دارد در رفتار ظاهری شخص ایجاد شود؛ به‌هرحال، اگر مانعی بر سر راه دستیابی به اهدافی باشد که فرد انتظار دارد به آن‌ها برسد، می‌توان بیان کرد که فرد به ناکامی رسیده است. هنگامی فرد احساس ناکامی می‌کند که در رسیدن به هدفی که انتظار دارد به آن دست یابد با شکستی پیش‌بینی نشده روبه‌رو شود (۷). تحمل ناکامی^۷ را می‌توان توانایی مقاومت در برابر شرایط استرس‌زا و موانع تعریف کرد؛ به‌طور کلی به‌عنوان اختلال در عملکرد اجرایی و مشکلات خودتنظیمی مفهوم‌سازی می‌شود. این نشانه‌ها می‌تواند شامل تنش، اضطراب، ترک وضعیت و توجه کم باشد (۸). محققان بیان کردند که تحمل ناکامی، توانایی افراد در برابر ناکامی‌های پیش‌بینی‌نشده است؛ بدون آنکه به شیوه‌های ناپسند رفتاری دست بزنند (۴).

متغیر مهم دیگر بررسی‌شده در پژوهش حاضر، فراشناخت^۸ است. فراشناخت به‌معنای تفکر دربارهٔ تفکر، اولین بار توسط فلاول^۹ به‌معنای آگاهی از شناخت، فرایندهای شناختی و هر آنچه مربوط به آن می‌شود و به عبارت دیگر، ارزیابی و نظارت در یادگیری، برنامه‌ریزی و در شکل ساده‌تر آن، شناخت دربارهٔ شناخت استفاده شد؛ به‌طور کلی باید گفت فراشناخت، مفهومی چندوجهی است (۹). فراشناخت شامل دو عنصر اصلی است: دانش و مهارت‌ها (۸، ۹). دانش عبارت است از مجموعهٔ آگاهی‌ها و باورهایی که به‌مرور از طریق تجربه در حافظهٔ بلندمدت اندوخته می‌شود. منظور از مهارت‌های فراشناختی، مجموعهٔ سازوکارهایی است که فرد، قبل، حین و بعد از جریان یادگیری یا حل مسئله، به‌طور فعال برای تنظیم و هدایت عملکرد شناختی خود استفاده می‌کند. این مفهوم دربرگیرندهٔ دانش، فرایندها و راهبردهایی است که شناخت را ارزیابی می‌کنند و بر آن نظارت یا آن را کنترل می‌کنند (۱۰). نه‌تنها مهارت‌های فراشناختی در پیشرفت تحصیلی و یادگیری بسیار مؤثر است، بلکه این مهارت‌ها از سوی معلمان و دانشجویان قابل آموزش و یادگیری است (۱۰).

یکی از روش‌های مؤثر در بهبود ویژگی‌های مرتبط با سلامت، روش گروه‌درمانی وجودی است. افراد شرکت‌کننده در گروه‌درمانی وجودی با مشاهدهٔ دیگر افراد شبیه خود، فرصتی پیدا می‌کنند تا از طریق کسب

دانشگاه دوره‌ای گذرا از دوران نوجوانی به بزرگسالی است. این دوره فرصتی است تا دانشجویان که از اقبال منتخب جامعه و سازندگان آن هستند، به‌دنبال احساس فردیت و منحصربه‌فرد بودن و ایجاد روابط اجتماعی نزدیک باشند. بسیاری از دانشجویان ممکن است برای اولین بار از اعضای خانواده و حمایت اجتماعی و عاطفی آن‌ها فاصله بگیرند و احساس تردید، گسستگی و اضطراب کنند که منجر به احساس تنهایی شود (۱). شواهد تجربی نشان می‌دهد، تنهایی تجربهٔ مشترک همهٔ جوانان و از جمله دانشجویان است و مشکلات سلامت روان در میان این گروه‌ها شایع است (۲). احساس تنهایی^۱ تجربه‌ای ناخوشایند، پریشان‌کننده و منفور است که باعث می‌شود دانشجو به‌همراه آن احساس حقارت و هیجانی ناراحت‌کننده و حالت‌های خلقی را نیز تجربه کند؛ به‌طور کلی تعریف‌های زیادی از احساس تنهایی ارائه شده است؛ اما همگی آن‌ها در سه فرضیهٔ بنیادی اشتراک دارد: اول اینکه از کاستی‌ها یا نبود ادراک‌شدگی در دنیای اجتماعی و ارتباطات فرد نشئت می‌گیرد؛ دوم اینکه، احساس تنهایی بیشتر حالتی ذهنی است تا وضعیتی عینی؛ سوم اینکه احساس تنهایی، تجربه‌ای حزن‌انگیز، مایهٔ نگرانی، غم‌افزا و ناخوشایند است (۳). احساس تنهایی با مشکلات جسمانی و روان‌شناختی بسیاری همچون احساس بدبختی، ناشاد زیستن، تیره‌روزی، عزت‌نفس ضعیف، سوء‌مصرف مواد، خودکشی و افسردگی ارتباط دارد و تهدیدی برای سلامت روان، کارکرد روانی-اجتماعی و به‌کامی فرد است (۴)؛ به‌گونه‌ای که پژوهش‌ها نشان می‌دهد، احساس تنهایی مقدمهٔ افسردگی و فراموشی است (۳)؛ در نتیجه می‌تواند ادامهٔ حیات را تحت‌تأثیر قرار دهد. هرچند احساس تنهایی با افزایش سن بیشتر می‌شود و دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری بیشتر درگیر مسئلهٔ احساس تنهایی هستند، دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه نیز ممکن است با احساس تنهایی مواجه شوند (۴).

از آنجاکه یکی از مؤلفه‌های درمان وجودی^۲ بررسی احساس تنهایی است، رویکرد وجودی ساختار مناسبی برای کار در مسائل وجودی مراجعان ارائه می‌دهد و سؤالات عمیقی را دربارهٔ ماهیت وجودی انسان، انزوا، تنهایی، اضطراب و ناامیدی مطرح می‌کند (۵). رویکرد وجودی در روان‌شناسی به‌عنوان وضعیت مشترک برای همهٔ افراد بدون در نظر گرفتن نژاد، قومیت، مذهب و فرهنگ به مسائلی عمیق و محوری همچون آزادی، مرگ و تنهایی بی‌معنایی می‌پردازد. مؤلفهٔ بی‌معنایی^۳ آن برای کمک به تحمل ناکامی در انسان و کل مبحث شهودی و وجود آن برای مهارت‌های فراشناختی^۴ کاربرد دارد. یکی از تکالیف رشد، پیدایش درکی از خود است؛ این احساس که فرد کیست و در جامعه چه جایگاهی دارد (۶).

هستی‌نگرها^۵ (وجودگراها) معتقد هستند که انسان اساساً در وجود

6. Failure
7. Failure tolerance
8. Metacognition
9. Flavell

1. Loneliness
2. Existential Therapy
3. Meaningless
4. Metacognitive skills
5. Existential

۲ روش بررسی

روش پژوهش از نوع نیمه تجربی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانشجویان شهرستانی در رشته روان‌شناسی در مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامشهر در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل دادند. نمونه پژوهش شامل سی نفر از دانشجویان شهرستانی پسر و دختر مقطع کارشناسی رشته روان‌شناسی دانشگاه اسلامشهر بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس و داوطلبانه وارد مطالعه شدند. سپس به صورت تصادفی در گروه‌های آزمایش و گواه به‌طور مساوی قرار گرفتند (هر گروه پانزده نفر). ملاک‌های ورود افراد نمونه به پژوهش شامل دانشجویان رشته روان‌شناسی دانشگاه اسلامشهر، تحصیل در مقطع کارشناسی (ترم پنجم)، ساکن شهرستان، جنسیت (هر دو جنس) و محدوده سنی بین ۲۱ تا ۲۶ سال بود. معیارهای خروج از پژوهش، حضور نداشتن در جلسات آموزشی و غیبت بیش از یک جلسه در نظر گرفته شد. ابتدا در دانشگاه اسلامشهر فراخوانی درباره کلاس‌های آموزشی درمان وجودی داده شد. با استفاده از نرم‌افزار جی‌پاور، حجم نمونه حداقلی ۲۹ نفر برآورد شد تا توان آماری ۰/۸ و اندازه اثر ۰/۸ در سطح معناداری ۰/۰۵ حاصل شود. به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی در پژوهش به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات آنان محرمانه می‌ماند و امکان خروج آن‌ها از مطالعه در هنگام نداشتن تمایل و نارضایتی از ادامه مشارکت در پژوهش وجود دارد؛ همچنین پیش از شروع کار از شرکت‌کنندگان رضایت‌نامه کتبی دریافت شد و شرکت‌کنندگان از موضوع و روش اجرای پژوهش مطلع شدند؛ از اطلاعات خصوصی و شخصی داوطلبان محافظت شد؛ تفسیر نتایج در صورت تمایل برای آن‌ها انجام پذیرفت؛ در پژوهش حاضر مشارکت در تحقیق هیچ‌گونه بار مالی برای شرکت‌کنندگان نداشت؛ این پژوهش با موازین دینی و فرهنگی آزمودنی و جامعه مغایر نبود.

در این پژوهش، ابتدا هر دو گروه آزمایش و گواه پرسشنامه‌های پژوهش را تکمیل کردند. سپس برای گروه آزمایش به صورت گروهی درمان وجودی ارائه شد؛ ولی گروه گواه هیچ‌گونه مداخله‌ای دریافت نکرد. گروه آزمایش ده جلسه هفتگی به مدت نود دقیقه تحت درمان وجودی قرار گرفت. در نهایت پس از برگزاری این جلسات، هر دو گروه پرسشنامه‌های پژوهش را به‌عنوان پس‌آزمون تکمیل کردند.

ابزارها و پروتکل درمانی زیر در این پژوهش به‌کار رفت. پرسشنامه حالت فراشناختی^۲: این پرسشنامه توسط انیل و عابدی در سال ۱۹۹۶ به زبان انگلیسی در مرکز تحقیقات طراحی و تدوین شد و برای دانش‌آموزان تهیه شد (۱۷). سازندگان این ابزار با اشاره به تفاوت بین مفاهیم «حالت» و «خصیصه» ترجیح دادند از مفهوم حالت در عنوان پرسشنامه استفاده کنند. این پرسشنامه در چندین مطالعه توسط گردآورندگان آن با اجرا روی دانش‌آموزان مقاطع مختلف تحصیلی، اصلاح شد و مواد آن برای استفاده در شرایط مختلف زیاد و کم شد. پرسشنامه حالت فراشناختی بیست ماده برای ارزیابی چهار مؤلفه حالت فراشناخت دارد. مقیاس حالت فراشناختی ترتیبی است و شباهت زیادی با مقیاس لیکرت دارد؛ اما دامنه آن از ۱ تا ۴ متفاوت

بینش بیشتر درباره خود و جهان، کیفیت زندگی و سلامت خویش را بهبود بخشند. گروه‌درمانی به افراد کمک می‌کند تا نقاط ضعف و قوت، ارزش‌ها و باورهای خود را بررسی و با دیگران مقایسه کند و سپس به دنبال بهبود آن‌ها باشند. هدف از درمان وجودی حضور واقعی در هستی است؛ یعنی به افراد کمک می‌کند تا صادقانه و واقع‌بینانه با زندگی و پدیده‌های آن ارتباط برقرار کنند و به‌جای تمرکز بر مشکلات بیرونی سعی کنند بر روابط فعلی با دیگران تمرکز داشته باشند. این شیوه درمان به‌طور عمده به دنبال چالش منطقی و عقلانی ماهیت وجودی انسان، اضطراب، ناامیدی، تنهایی و انزوا است تا سطح آگاهی افراد را از زندگی و مسائل مرتبط افزایش دهد (۱۱). درمان وجودی روشی پویا است که به‌جای تأکید بر بهبود بیماری، با استفاده از منطق روش‌های حل مسئله بر درک چهار نگرانی اساسی یعنی مرگ، آزادی، تنهایی و بی‌معنایی تأکید دارد. درمان وجودی به افراد کمک می‌کند تا معنای زندگی خود را دریابند، مسئولیت‌پذیر باشند و از فرصت‌ها حداکثر بهره را ببرند. درمان وجودی به‌عنوان روش درمانی مؤثر بر مهارت‌های فراشناختی، تحمل ناکامی و احساس تنهایی، ساختار مطلوبی برای کار روی مسائل وجودی مراجعان است (۱۲)؛ همچنین گروه‌درمانی وجودی سلامت روان دانشجویان را بهبود می‌بخشد.

تحقیقات زیادی به بررسی اثربخشی درمان وجودی در جمعیت‌های مختلف پرداخته‌اند (۱۵-۱۳). جلیلی و همکاران نشان دادند که درمان وجودی اثربخشی مثبتی بر تاب‌آوری زنان ناباور دارد (۱۳). امانی و همکاران بیان کردند که درمان وجودی به‌صورت گروهی بر تمایز یافتگی و الگوهای ارتباطی تأثیر مثبتی بر دانشجویان در مرحله عقد می‌گذارد (۱۴). صدری دمیرچی و رمضان‌ی در تحقیقی نشان دادند که درمان وجودی موجب کاهش احساس تنهایی و اضطراب مرگ سالمندان می‌شود (۱۵).

امید است این پژوهش یاری کند تا روش مؤثری برای افزایش تحمل ناکامی و کاهش عامل قوی‌تر پیش‌بینی‌کننده اضطراب روانی یعنی احساس تنهایی پیدا شود. درمان وجودی به این دلیل طراحی شده است که به تمامی اختلالات و مشکلات شخصیتی یا همان تله‌های شخصیتی مثل اختلالات شخصیتی مرزی که با سایر روش‌های درمانی بهبود پیدا نمی‌کنند، کمک کند (۱۶)؛ بنابراین با توجه به سن جوانی دانشجویان استفاده از درمان وجودی مفید خواهد بود. در کل می‌توان گفت با وضعیت حاکم بر جامعه، قشر جوان یعنی دانشجویان، بیشتر از افراد دیگر نیازمند دریافت درمان وجودی و افزایش مهارت‌های فراشناختی برای کنار آمدن با احساس تنهایی و تحمل ناکامی به‌لحاظ فردی و اجتماعی و نقش کلیدی آن‌ها در تشکیل جامعه سالم هستند. با توجه به تحقیقات گذشته پژوهشی توسط محقق یافت نشد که به بررسی تأثیر درمان وجودی بر مهارت‌های فراشناختی، احساس تنهایی و تحمل ناکامی بپردازد؛ بنابراین با توجه به آنچه بیان شد، هدف از انجام شدن پژوهش حاضر تعیین اثربخشی درمان وجودی بر مهارت‌های فراشناختی و احساس تنهایی و تحمل ناکامی دانشجویان روان‌شناسی دوره کارشناسی بود.

۲. Metacognitive State Inventory

۱. G*Power

است. نمره کمتر آن ۲۰ و نمره بیشتر ۸۰ است. نمره بیشتر، مهارت‌های فراشناختی بیشتری را نشان می‌دهد. باتوجه به اینکه هر مقیاس از پنج ماده تشکیل شده است، حداقل امتیاز فرد در هر مقیاس ۵ و حداکثر آن ۲۰ است (۱۷). پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد (۱۷). همچنین در پژوهش سالاری فر و پاکدامن، پایایی نسخه فارسی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ محاسبه شد که ضریب پرسشنامه کلی فراشناخت ۹۴ درصد بود (۱۸).

– مقیاس احساس تنهایی^۱: مقیاس احساس تنهایی نخستین بار توسط راسل در سال ۱۹۹۶ به زبان انگلیسی تدوین شد که بعد از سه بار ویرایش، در نهایت نسخه نهایی این مقیاس با دامنه آلفای ۰/۸۹ تا ۰/۹۴ به دست آمد (۱۹). این مقیاس دارای بیست پرسش است که شرکت‌کننده باید به هریک از پرسش‌ها باتوجه به مقیاس لیکرت چهاردرجه‌ای بین یک (هرگز) و چهار (همیشه) پاسخ بدهد. در پرسشنامه هرگز امتیاز (۱)، به ندرت امتیاز (۲)، گاهی امتیاز (۳) و همیشه امتیاز (۴) دارد؛ ولی امتیاز سوالات ۱، ۵، ۶، ۹، ۱۰، ۱۵، ۱۶، ۱۹ و ۲۰ برعکس است؛ یعنی هرگز (۴)، به ندرت (۳)، گاهی (۲) و همیشه امتیاز (۱) را دارد. دامنه نمره‌ها بین ۲۰ (حداقل) و ۸۰ (حداکثر) است؛ بنابراین میانگین نمره ۵۰ است. نمره بیشتر از میانگین بیانگر شدت بیشتر تنهایی است (۱۹). پایایی این مقیاس نیز به روش بازآزمایی توسط راسل ۰/۸۹ گزارش شد (۱۹). داورپناه پایایی این مقیاس را در ایران ۰/۸۷ به دست آورد (۲۰).

– مقیاس تحمل ناکامی^۲: مقیاس تحمل ناکامی توسط هرینگتون در سال ۲۰۰۵ طراحی شد (۲۱). این مقیاس دارای ۳۵ گویه است که به صورت طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. تحمل ناکامی چهار زیرمقیاس شامل عدم تحمل هیجانی، پیشرفت، عدم تحمل

عاطفی و استحقاق دارد. مجموع امتیازات بیشتر، نشان‌دهنده تحمل ناکامی کم و مجموع امتیازات کمتر، نشان‌دهنده تحمل ناکامی بیشتر در مراجعان است (۲۱). نتایج تجزیه و تحلیل عاملی تأییدی مشخص کرد، مقیاس تحمل ناکامی مراجعه‌کنندگان روی عواملی که قبلاً توسط هرینگتون طراحی شد، دارای بار عاملی بیشتر از ۰/۳۰ و ریشه میانگین مربعات خطا تقریباً ۰/۰۴ است. به علاوه همبستگی خرده‌مقیاس‌های تحمل ناکامی با نمره کل مقیاس بیشتر از ۰/۳۸ و در سطح ۰/۰۱ معنادار بود و پایایی نسخه اصلی ۰/۹۴ گزارش شد (۲۱). در تحقیق بابارثیسی و علی‌مهدی، ۴۵۴ دانشجو (۲۵۰ پسر و ۲۰۴ دختر) به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و مقیاس تحمل ناکامی را تکمیل کردند. از تفسیر عاملی تأییدی و همبستگی مؤلفه‌ها با نمره کل مقیاس برای ارزیابی روایی پرسشنامه استفاده شد و روایی آزمون ۰/۸۹ به دست آمد؛ همچنین ضریب آلفای کرونباخ نشان داد، پایایی این ابزار برای کل مراجعه‌کنندگان ۰/۸۴، عدم تحمل هیجانی ۰/۶۱، پیشرفت ۰/۵۲، عدم تحمل عاطفی ۰/۵۰ و استحقاق ۰/۷۱ است (۲۲).

– پروتکل درمان وجودی: در پژوهش حاضر برای پروتکل درمان وجودی، از کتاب نظریه‌های روان‌درمانی (نظام‌های روان‌درمانی): تحلیل میان‌نظری، تألیف پروچسکا و نورکراس استفاده شد (۲۳). روایی پروتکل درمانی وجودی توسط پنج نفر از استادان رشته روان‌شناسی دانشگاه آزاد واحد خمین به تأیید رسید. پروتکل درمانی در گروه آزمایش به صورت گروهی در ده جلسه نود دقیقه‌ای، هفته‌ای یک جلسه برگزار شد (جدول ۱). تمام جلسات مداخله درمان گروهی وجودی توسط روان‌شناس دارای مجوز و مسلط (نویسنده اول مقاله) به این درمان انجام گرفت.

جدول ۱. خلاصه جلسات درمان وجودی

جلسات	محتوا
اول	بیان اهداف گروه، آشنایی با گروه، دادن تکلیف / (از هریک از شرکت‌کنندگان خواسته شد در فرمی که در اختیار آن‌ها قرار گرفت، صفات، خصوصیات و ویژگی‌های مربوط به خود را مشخص کنند).
دوم	بررسی تکلیف، به چالش کشاندن پاسخ اعضا به سؤال «من چه کسی هستم»، بررسی مفهوم خودآگاهی / (نوشتن نظرات درباره خودآگاهی و یادداشت مثال‌هایی از نمونه خودآگاهی فرد درباره مسائل مختلف صورت گرفت).
سوم	بررسی تکلیف، اجرای فن «خط عمر»، بررسی نگرش و تفکر اعضا درباره نیستی و مرگ، ارائه تکلیف / (از شرکت‌کنندگان خواسته شد برای جلسه آینده از دید پدیدارشناختی خویش، توصیفی از ویژگی‌های مرگ را عنوان کنند).
چهارم	بررسی تکلیف، بررسی تجارب اعضا درباره فقدان و سوگ، تشریح نقش مرگ در زندگی، ارائه تکلیف / (از شرکت‌کنندگان خواسته شد تا اعلامیه فوتی را از فوت خود یا فوت هر فردی که به او بسیار زیاد حساس هستند، برای هفته آینده طراحی کنند).
پنجم	بررسی تکلیف، تشریح ارتباط بین آزادی و مسئولیت، بررسی تجارب اعضا درباره موقعیت‌های چالش‌برانگیز آزادی در انتخاب، حق انتخاب و وجود محدودیت‌ها، پرداختن به مفاهیم آزادی و دادن تکلیف / (یادداشت نمونه‌ای از تجارب خود در موقعیت‌های چالش‌برانگیز آزادی در انتخاب، انجام شد).
ششم	بررسی تکلیف، بررسی پاسخ اعضا به سؤال‌های «آیا من انسان تنهایی هستم» و «آیا تنهایی رنج‌آور است»، تشریح مفهوم تنهایی طبق دیدگاه وجودی، ارائه تکلیف / (نمونه‌ای از موقعیت‌هایی که مراجع در آن‌ها احساس تنهایی کرده بود و نحوه رفتار او در آن موقعیت‌ها، یادداشت شد).
هفتم و هشتم	بررسی تکلیف، بررسی پاسخ اعضا به سؤال‌های «آیا زندگی دارای هدف و معنا است» و «من برای چه زندگی می‌کنم»، پرداختن به تجارب شرکت‌کنندگان درباره احساس پوچی و بیهودگی، / (جمع‌بندی مباحث جلسه).
نهم	بحث درخصوص عوامل مؤثر بر افکار و احساسات، تصویرسازی ذهنی و ارائه تکلیف / (از شرکت‌کنندگان خواسته شد یکی از اتفاق‌های زندگی خود را که منجر به شکست یا موفقیت شده است، تصور کنند؛ برای آن شکست یا موفقیت چه کسی را مسئول اصلی می‌دانند؟ باتوجه به اینکه

2. Frustration Discomfort Scale

1. Loneliness Scale

معناداری آزمون‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

۳ یافته‌ها

باتوجه به نتایج ارائه‌شده در جدول ۲ تعداد آزمودنی در گروه آزمایش و گروه گواه هر کدام برابر پانزده نفر بود. طبق نتایج آزمون χ^2 دو، از لحاظ توزیع متغیر سن ($p=0/356$)، جنسیت ($p=0/534$) و تأهل ($p=0/465$) در دو گروه تفاوت آماری معناداری وجود نداشت.

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار و آمار استنباطی استفاده شد. در بخش آمار استنباطی برای تحلیل داده‌ها از آزمون χ^2 دو و تحلیل کوواریانس تک‌متغیره پس از بررسی مفروضه‌ها (آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف (برای نرمال بودن داده‌ها)، همگنی ضرایب رگرسیون (برابری ضرایب رگرسیونی خطوط مختلف در بین گروه‌ها)، آزمون لون (همگنی واریانس‌ها)) به کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده شد. سطح

جدول ۲. آمار توصیفی سن، جنسیت و تأهل در گروه آزمایش و گروه گواه

متغیر	سطح	گروه آزمایش		گروه گواه	
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
سن	۲۱ تا ۲۳ سال	۹	۶۰	۸	۵۳
	۲۴ تا ۲۶ سال	۶	۴۰	۷	۴۷
جنسیت	دختر	۱۰	۶۷	۹	۶۰
	پسر	۵	۳۳	۶	۴۰
تأهل	مجرد	۱۲	۸۰	۱۱	۷۳
	متأهل	۳	۲۰	۴	۲۷

آماري معناداري وجود نداشت؛ بنابراین مفروضه همگنی واریانس‌ها رد نشد. همچنین مفروضه مهم تحلیل کوواریانس تک‌متغیره یعنی همگنی ضرایب رگرسیون از طریق بررسی اثر متقابل متغیر مستقل و پیش‌آزمون هر متغیر وابسته بر پس‌آزمون آن انجام شد. نتایج حاکی از معنادار نبودن میزان F در سطح ۰/۰۵ در احساس تنهایی ($p=0/456$)، تحمل ناکامی ($p=0/981$) و مهارت‌های شناختی ($p=0/914$) بود.

قبل از استفاده از روش تحلیل کوواریانس تک‌متغیره، برای رعایت مفروضه‌های آن، از آزمون‌های کولموگوروف-اسمیرنوف، همگنی ضرایب رگرسیون و لون استفاده شد. نتایج جدول ۳ نشان داد، در آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف مقدار احتمال آماره محاسبه‌شده برای تمامی متغیرها بیشتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین فرض نرمال بودن داده‌ها رد شد. در آزمون لون محاسبه‌شده برای احساس تنهایی ($p=0/699$)، تحمل ناکامی ($p=0/275$) و مهارت‌های شناختی ($p=0/851$) تفاوت

جدول ۳. توصیف آماری و بررسی نرمال بودن توزیع نمرات متغیرها در پیش‌آزمون-پس‌آزمون به تفکیک گروه‌های آزمایش و گواه

گروه	متغیرها	پیش‌آزمون			پس‌آزمون			
		میانگین	انحراف معیار	کولموگوروف اسمیرنوف	مقدار احتمال	میانگین	انحراف معیار	کولموگوروف اسمیرنوف
آزمایش	احساس تنهایی	۵۳/۴۰	۹/۳۲	۰/۵۷۹	۰/۸۹۱	۴۱/۰۷	۹/۱۴	۰/۸۲۵
	تحمل ناکامی	۱۰۰/۵۳	۱۰/۶۷	۱/۰۰۹	۰/۲۶۱	۶۳/۰۷	۹/۹۱	۰/۸۲۳
	مهارت‌های فراشناختی	۳۷/۸۰	۸/۱۸	۰/۶۰۹	۰/۸۵۳	۴۵/۴۷	۷/۲۷	۰/۵۸۰
گواه	احساس تنهایی	۵۳/۸۷	۷/۶۲	۰/۵۵۶	۰/۹۱۷	۵۱/۴۰	۷/۲۵	۰/۵۶۰
	تحمل ناکامی	۱۰۰/۱۳	۹/۵۷	۰/۷۲۹	۰/۶۶۳	۹۷/۲۷	۶/۷۸	۰/۷۰۴
	مهارت‌های فراشناختی	۳۸/۳۳	۵/۳۲	۱/۱۳۰	۰/۱۵۶	۴۰/۵۳	۷/۷۴	۰/۶۱۳

از نظر احساس تنهایی ($p=0/001$)، تحمل ناکامی ($p<0/001$) و مهارت‌های فراشناختی ($p=0/032$) تفاوت معناداری وجود داشت؛ بنابراین اثربخشی درمان وجودی بر کاهش احساس تنهایی، بهبود تحمل ناکامی و افزایش مهارت‌های فراشناختی در گروه آزمایش معنادار بود. همچنین باتوجه به اندازه اثر می‌توان بیان کرد که درمان

بر اساس نتایج جدول ۳، در گروه آزمایش میانگین متغیرهای احساس تنهایی و تحمل ناکامی در پس‌آزمون در مقایسه با پیش‌آزمون کمتر بود. همچنین در گروه آزمایش میانگین مهارت‌های فراشناختی در پس‌آزمون در مقایسه با پیش‌آزمون بیشتر به دست آمد. بر اساس نتایج تحلیل کوواریانس تک‌متغیره در جدول ۴، بین گروه‌ها

وجودی اثربخشی زیادی بر هر سه متغیر احساس تنهایی (تحميل ناکامی $(\eta^2_p=0/348)$)، تحمل ناکامی ($\eta^2_p=0/853$) و مهارت‌های فراشناختی ($\eta^2_p=0/158$) داشت؛ اما اثربخشی بیشتر درمان وجودی، بر تحمل ناکامی بود.

جدول ۴. نتایج تحلیل کوواریانس تک‌متغیره نمرات احساس تنهایی، تحمل ناکامی و مهارت‌های فراشناختی در گروه آزمایش و گروه گواه در مرحله پس‌آزمون

متغیرها	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	مقدار احتمال	اندازه اثر
پیش‌آزمون احساس تنهایی گروه	۴۷۱/۲۵۰	۱	۴۷۱/۲۵۰	۸/۸۵۳	۰/۰۰۶	۰/۲۴۷
خطا	۷۶۵/۷۵۷	۱	۷۶۵/۷۵۷	۱۴/۳۸۵	۰/۰۰۱	۰/۳۴۸
پیش‌آزمون تحمل ناکامی گروه	۱۴۳۷/۲۸۳	۲۷	۵۳/۲۳۳	۸/۷۵۴	۰/۰۰۶	۰/۲۴۵
خطا	۴۹۵/۰۴۹	۱	۴۹۵/۰۴۹	۱۵۶/۵۷۱	<۰/۰۰۱	۰/۸۵۳
پیش‌آزمون مهارت‌های فراشناختی گروه	۸۸۵۳/۹۰۰	۱	۸۸۵۳/۹۰۰	۱۱/۹۴۸	۰/۰۰۲	۰/۳۰۷
خطا	۱۵۲۶/۸۱۸	۲۷	۵۶/۵۴۹	۵/۰۸۲	۰/۰۳۲	۰/۱۵۸
پیش‌آزمون مهارت‌های فراشناختی گروه	۴۸۵/۱۳۳	۱	۴۸۵/۱۳۳	۲۰۶/۳۴۹		
خطا	۲۰۶/۳۴۹	۱	۲۰۶/۳۴۹	۴۰/۶۰۵		
	۱۰۹۶/۳۳۴	۲۷	۴۰/۶۰۵			

۴ بحث

درمان وجودی که بر آزادی مراجع تأکید دارد، شخص را به سمت انتخاب‌های آزاد و آگاهانه سوق می‌دهد و مسئولیت انتخاب را می‌پذیرد (۱۱)؛ شیوه‌ای برای پذیرفتن شخص دیگری همان‌گونه که است و می‌توان او را بدون انتظار پاداش دوست داشت. درحقیقت، این شیوه‌ای است که می‌تواند در تعاملی پویا و اصیل فرد را به سمت تکامل و تعالی سوق دهد و سطح فکری او را افزایش دهد؛ در نتیجه باورهای فراشناختی فرد را بهبود بخشد (۲۵).

همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد، درمان وجودی بر احساس تنهایی دانشجویان مؤثر بود. این یافته با نتایج پژوهش صدری دمیرچی و رمضانی (۱۵) همسوست. هسته اصلی بیشتر اختلال‌های عاطفی، احساس انزوا و تنهایی است. این امر حتی در دانشجویان نیز بروز پیدا می‌کند (۲۶). انسان‌ها موجودات اجتماعی هستند و به پشتیبانی آرمش و اطمینان خاطری که در همکاری‌های گروهی از جانب دیگران فراهم می‌شود، نیاز دارند (۱۵). از طریق بیان نگرانی‌های خود در گروه غالباً می‌توانیم مشکلات خود را واضح‌تر ببینیم. گروه درمانی وجودی فرصتی است برای حمایت متقابل و وسیله‌ای برای کمک به افراد برای مقابله‌ی موثر با احساس تنهایی است (۱۵). درمان وجودی با ایجاد تغییرات عمیق در درک مراجعان از زندگی و معنابخشیدن به زندگی آن‌ها، باعث می‌شود که آن‌ها برای خود هدفی انتخاب کنند و یکدیگر را کاملاً تجربه کنند و از کنارهم بودن بیشتر لذت ببرند (۱۲)؛ به علاوه از فرصت‌های خود نهایت استفاده را بکنند و در نتیجه از زندگی بیشتر لذت ببرند. همچنین به افراد کمک می‌کند با قبول مسئولیت‌پذیری و اعتقاد به آزادی و اراده به دنبال بهبود شرایط زندگی خود باشند (۲۷). هدف اصلی درمان وجودی، تشویق درمانجویان برای تفکر درباره زندگی، شناسایی گزینه‌های پیش‌رو و انتخاب از بین آن‌ها است (۲۸)؛ هنگامی که آن‌ها تشخیصی دهند، از کنترل صرف‌نظر و منفعلانه عمل می‌کنند و می‌توانند آگاهانه‌تر زندگی کنند. باتوجه به مطالب مطرح‌شده مبنی بر نقش درمان وجودی بر آگاهی فرد درباره زندگی و قبول مسئولیت‌پذیری درقبال خود و دیگران که با احساس تنهایی در تقابل

پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی درمان وجودی بر مهارت‌های فراشناختی و احساس تنهایی و تحمل ناکامی دانشجویان دانشگاه اسلامشهر انجام شد. یافته پژوهش نشان داد، درمان وجودی بر مهارت‌های فراشناختی دانشجویان اثربخش بود. باتوجه به میزان اندازه اثر برابر با $0/853$ ، به نظر می‌رسد درمان وجودی بر مهارت‌های فراشناختی اثربخشی زیادی داشت. این یافته با نتایج پژوهش غفاری و همکاران همسوست. آن‌ها به بررسی گروهی درمان وجودی بر میزان شناخت فرد از خویش و تلاش برای رشد شخصی پرداختند. نتایج نشان‌دهنده افزایش شناخت فرد از خویش و تلاش برای رشد بیشتر بود (۲۴).

در تبیین اثربخشی درمان وجودی بر باورهای فراشناختی می‌توان گفت که درمان وجودی، نگرشی به زندگی، راهی برای بودن و راهی برای برقراری ارتباط و تعامل با خود، دیگران و محیط است. رویکرد وجودی، بیش از هر رویکرد دیگر، به آگاهی افراد درباره خودشان می‌پردازد و آن‌ها را راهنمایی می‌کند تا فراتر از مشکلات را ببینند. وجودگرایان اعتقاد دارند که انسان‌ها می‌توانند شیوه بودنشان را انتخاب کنند. باتوجه به این نوع نگرش در وجودگرایان، پیش‌فرض مسئولیت‌پذیری به وجود می‌آید که قادر است در جهت ایجاد تغییر سریع عمل کند (۵).

درمان گروهی درمان وجودی فرصتی را برای اعضا فراهم می‌آورد تا در فضایی عاری از قضاوت، به کاوش درونی بپردازند و نقاط ضعف خود را شناسایی کنند. همچنین در تبیین نتایج تحقیق حاضر می‌توان بیان کرد، از آنجاکه مؤلفه‌های وجودی مستقیماً فرد را با هستی وجودی خود و فرایندهای وجودی درگیر می‌کند، شخص به فرایند تغییر به‌صورت عمیق و آگاهانه می‌نگرد. این فرایند همیشه مستلزم آن است که فرد اجازه دهد بخشی از خود پنهان یا سرکوب‌شده به حوزه آگاهی و تجزیه و تحلیل برسد تا بتواند فرصتی برای انتخاب آگاهانه‌تر و دستیابی به دیدگاه عمیق‌تر درباره مسائل پیدا کند (۱۲). ویژگی اصلی

است، این درمان توانسته است تأثیر مثبتی بر احساس تنهایی بگذارد. همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد، درمان وجودی بر تحمل ناکامی دانشجویان مؤثر بود. این یافته با نتایج پژوهش لونسترا و همکاران همسوست. پژوهش آن‌ها بر معلمان نشان داد که درمان وجودی به‌طور درخور توجهی احساس موفق نبودن و نبود پیشرفت و فرسودگی شغلی را کاهش می‌دهد و عملکرد و همچنین احساس کنترل درونی را بهبود می‌بخشد (۲۸). ون دورزن بیان می‌کند، روان‌درمانی وجودی منجر به افزایش سازگاری افراد با موقعیت‌های پرفشار و تحمل‌نشدنی می‌شود و از طریق ارتقای تحمل ناکامی به آن‌ها برای مقابله بهتر در برابر شرایط سخت و ناکامی‌ها کمک می‌کند (۲۹) که با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد. ناکامی اتفاقی است که فرد ناخواسته در معرض آن قرار می‌گیرد؛ اما این آزادی را دارد که نوع پاسخ خود را به این اتفاق از زندگی انتخاب کند. در این راستا فردی که درگیر ناکامی است، از طریق آموزش و روان‌درمانی وجودی به این احساس می‌رسد که می‌تواند برای تغییر دیدگاه خود به این رویداد زندگی، کاری انجام دهد. فرد ناکام با حالات عمیق‌تر انسانی که درد و رنج و بی‌معنایی است، مواجه می‌شود. از اصول اساسی رویکرد وجودی پذیرش درد و رنج در زندگی است (۱۲). وقتی فرد به این نتیجه می‌رسد که حتی در دردها و رنج‌ها نیز معنایی نهفته است، تحمل و پذیرش ناکامی برای او آسان می‌شود و زندگی را با تمام شرایط آن می‌پذیرد (۵). رویکرد درمانی وجودی، از نظر هیجانی سبب تخلیه عواطف و هیجانات منفی مدفون‌شده مثل خشم و احساس ناکامی می‌شود که می‌تواند در سلامت روانی نقش مفیدی داشته باشد و تحمل ناکامی را در افراد افزایش دهد (۵). برگزاری جلسه‌های درمانی وجودی باعث شد که دانشجویان با پذیرش مسئولیت، کنترل اوضاع را در دست گیرند و منجر به بهبود تحمل ناکامی شود.

پژوهش حاضر دارای محدودیت‌هایی بود؛ بدین صورت که از نظر مکانی صرفاً محدود به بخش خاصی از ایران (دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامشهر) بود و یافته‌های آن تعمیم‌پذیر به کل کشور نیست؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده، بخش‌های دیگری از کشور را به‌عنوان جامعه آماری در نظر گیرند و این محدودیت مکانی را پوشش دهند. کمبود تحقیقات مرتبط و کامل در راستای نتایج پژوهش و مقایسه با آن‌ها و نمونه‌گیری غیرتصادفی، سوگیری احتمالی برخی از شرکت‌کنندگان موقع ارائه پاسخ به سؤالات پرسشنامه و همچنین نبود مرحله پیگیری برای سنجش پایداری درمان از دیگر محدودیت‌های پژوهش حاضر بود؛ از این رو پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، این پژوهش در جامعه آماری دیگری نیز انجام گیرد و با نتایج تحقیق حاضر مقایسه شود. همچنین در پژوهش‌های آتی به‌منظور سنجش ماندگاری اثربخشی درمان وجودی، مرحله پیگیری نیز انجام شود.

۵ نتیجه‌گیری

براساس نتایج این تحقیق نتیجه گرفته می‌شود که درمان وجودی، روش

درمانی مؤثری بر افزایش مهارت‌های فراشناختی، بهبود تحمل ناکامی و کاهش احساس تنهایی در دانشجویان است.

۶ تشکر و قدردانی

از تمامی همکاران و شرکت‌کنندگان در این پژوهش تشکر و قدردانی می‌شود.

۷ بیانیه‌ها

تأییدیه اخلاقی و رضایت‌نامه از شرکت‌کنندگان

این مقاله برگرفته از رساله دکتری تخصصی با مجوز پژوهشی ۹۱۸۰۳۰ در رشته روان‌شناسی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمین است. در این پژوهش ملاحظات اخلاقی رعایت شده عبارت بود از: به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات آنان محرمانه می‌ماند و امکان خروج آن‌ها از مطالعه در هنگام نداشتن تمایل و ناراضی‌تبی از ادامه مشارکت در پژوهش وجود دارد؛ پیش از شروع کار از شرکت‌کنندگان رضایت‌نامه کتبی دریافت شد و شرکت‌کنندگان از موضوع و روش اجرای پژوهش مطلع شدند؛ از اطلاعات خصوصی و شخصی داوطلبان محافظت شد؛ تفسیر نتایج در صورت تمایل برای آن‌ها انجام پذیرفت؛ در پژوهش حاضر مشارکت در تحقیق هیچ‌گونه بار مالی برای شرکت‌کنندگان نداشت؛ این پژوهش با موازین دینی و فرهنگی آزمودنی و جامعه مغایر نبود.

رضایت برای انتشار

این امر غیرقابل اجرا است.

در دسترس بودن داده‌ها و مواد

تمامی اطلاعات جمع‌آوری شده، داده‌ها، خروجی‌ها و اطلاعات آماری مربوط به این پژوهش، به‌صورت ذخیره‌شده در CD و فلش مموری در اختیار نویسندگان مقاله قرار گرفته است؛ همچنین اطلاعات، داده‌ها و خروجی‌ها در قالب CD و فلش مموری در اختیار بخش پژوهش واحد دانشگاهی قرار گرفته است. چنانچه پژوهشگران به این داده‌ها و نتایج نیاز داشته باشند، می‌توانند از طریق واحد دانشگاهی به این اطلاعات دسترسی داشته باشند.

تزاحم منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند هیچ‌گونه تضاد منافی ندارند.

منابع مالی

این پژوهش با هزینه شخصی و بدون هیچ حمایت مالی سازمان یا نهادی انجام شده است.

مشارکت نویسندگان

نویسنده اول مقاله جمع‌آوری داده‌ها، نگارش و آموزش اثربخشی را بر عهده داشت. نویسندگان دوم، سوم و چهارم در نگارش مقاله نقش داشتند. همه نویسندگان دست‌نوشته نهایی را خواندند و تأیید کردند.

References

1. Sawir E, Marginson S, Deumert A, Nyland C, Ramia G. Loneliness and international students: an Australian study. *J Stud Int Educ*. 2008;12(2):148-80. <https://doi.org/10.1177/1028315307299699>
2. Ishaku UG, Terao T, Takai J, Karuri GS, Matsumoto M. Comparing loneliness and mental health status of college students in Nigeria and Japan. *IFE Psychologia*. 2018;26(1):279–97.
3. Li R, Yao M, Liu H, Chen Y. Relationships among autonomy support, psychological control, coping, and loneliness: comparing victims with nonvictims. *Pers Ind Diff*. 2019;138:266-72. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.10.001>
4. Diehl K, Jansen C, Ishchanova K, Hilger-Kolb J. Loneliness at universities: determinants of emotional and social loneliness among students. *Int Environ Res Public Health*. 2018;15(9):1865. doi: [10.3390/ijerph15091865](https://doi.org/10.3390/ijerph15091865)
5. van Deurzen E, Craig E, Längle A, Schneider KJ, Tantam D, du Plock S (Eds.). *The Wiley world handbook of existential therapy*. New York: Wiley Blackwell; 2019. <https://doi.org/10.1002/9781119167198>
6. Hoffman L, Cleare-Hoffman HP. Existential therapy and emotions: lessons from cross-cultural exchange. *The Humanistic Psychologist*. 2011;39(3):261-7. <https://doi.org/10.1080/08873267.2011.594342>
7. Chung SK. Effects of nursing student's academic failure tolerance and academic self-efficacy on academic achievement. *Journal of the Korea Academia-Industrial Cooperation Society*. 2014;15(12):7160-9. doi: [10.15753/aje.2012.13.1.006](https://doi.org/10.15753/aje.2012.13.1.006)
8. Mousavi R, Fatemi F, Shanazi Y. The relationship between frustration tolerance and approval motivation with emotional adjustment of female students. *Journal of Counseling Research*. 2020;19(73):170–89. [Persian] <http://dx.doi.org/10.29252/jcr.19.73.170>
9. Martinez ME. What is metacognition? *Phi Delta Kappan*. 2006;87(9):696–9. <https://doi.org/10.1177/003172170608700916>
10. Veenman MV, Verheij J. Technical students' metacognitive skills: relating general vs. specific metacognitive skills to study. *Learn Individ Differ*. 2001;13(3):259-72. [https://doi.org/10.1016/S1041-6080\(02\)00094-8](https://doi.org/10.1016/S1041-6080(02)00094-8)
11. Vos J, Craig M, Cooper M. Existential therapies: a meta-analysis of their effects on psychological outcomes. *J Consul Clin Psychol*. 2015;83(1):115-28. doi: [10.1037/a0037167](https://doi.org/10.1037/a0037167)
12. Corbett L, Milton M. Existential therapy: a useful approach to trauma? *Counselling Psychology Review*. 2011;26(1):62-74.
13. Jalili NS, Rezaie Z, Nejati NN, Ghasemi JR, Nooryan K. Effectiveness of existential psychotherapy in increasing the resiliency of infertile women. *Armaghan Danesh*. 2015;20(5):453-9. [Persian] <http://armaghanj.yums.ac.ir/article-1-42-en.html>
14. Amani A, Yoosefi N, Fanayi E. The effectiveness of existential therapy in a group setting on self-differentiation and communication patterns on engaged women students. *Research in Clinical Psychology and Counseling*. 2017;6(2):16-31. [Persian] https://tpccp.um.ac.ir/index.php/article_32339.html?lang=en
15. Sadri Demichi E, Ramezani S. Effectiveness of existential therapy on loneliness and death anxiety in the elderly. *Aging Psychology*. 2016;2(1):12–1. [Persian] https://jap.razi.ac.ir/article_343_6478d981c956663bf5034d95346faf2f.pdf
16. Ghamari GH, Allah BI, Goli GE, Alsamad AA, Mehrabadi S. Efficacy of humanistic existential group therapy in reducing hopelessness impulsivity and stress related dissociative and paranoid symptoms in borderline personality disorder. *Clinical Psychology Studies*. 2011;1(2):119-35. [Persian] doi: [10.22054/JCPS.2011.5798](https://doi.org/10.22054/JCPS.2011.5798)
17. O'Neil HF, Abedi J. Reliability and validity of a state metacognitive inventory: potential for alternative assessment. *The Journal of Educational Research*. 1996;89(4):234–45. <https://doi.org/10.1080/00220671.1996.9941208>
18. Salarifar MH, Pakdaman S. The role of metacognitive state components on academic performance. *Journal of Applied Psychology*. 2010;3(4):102–12. [Persian] https://apsy.sbu.ac.ir/article_95019_41317d11d57f8cc38dd7b27b80b7416d.pdf
19. Russell DW. UCLA Loneliness Scale (Version 3): reliability, validity, and factor structure. *J Pers Assess*. 1996;66(1):20–40. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa6601_2
20. Davarpanah F. Hanjaryabi noskhe tajdid nazar shode meghyas ehsas tanhaie UCLA baraye dokhtaran 12–18 sale dar Tehran [Standardization of the revised version of the scale: UCLA loneliness for girls 12 to 18 years old in Tehran] [Thesis for M.A.]. [Tehran, Iran]: Allameh Tabataba'i University; 1993. [Persian]
21. Harrington N. The frustration discomfort scale: development and psychometric properties. *Clinical Psychology & Psychotherapy*. 2005;12(5):374–87. <https://doi.org/10.1002/cpp.465>
22. Baba Raissi M, Ali Mehdi, M. Accreditation Failed Tolerance Questionnaire. Tehran: Azamoniar Pouya Institute; 2014, p.21 [Persian]
23. Prochaska JO, Norcross JC. *Systems of psychotherapy: a transtheoretical analysis*. 7th ed. Australia; United States: Brooks/Cole Cengage Learning; 2010.
24. Ghafari A, Behrouzifar J, Narouie P. Tasir gorouh darmani vojoudi bar میزان shenakht fard az khish va talash baraye roshd shakhsi [The effect of existential group therapy on the level of self-knowledge and striving for

- personal growth]. In: 5th National Student Mental Health Seminar. Mashhad, Iran: Ministry of Science, Research and Technology; 2010. [Persian]
25. Bauereiß N, Obermaier S, Özünal SE, Baumeister H. Effects of existential interventions on spiritual, psychological, and physical well-being in adult patients with cancer: systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Psychooncology*. 2018;27(11):2531–45. <https://doi.org/10.1002/pon.4829>
  26. Heinrich LM, Gullone E. The clinical significance of loneliness: a literature review. *Clin Psychol Rev*. 2006;26(6):695-718. [doi: 10.1016/j.cpr.2006.04.002](https://doi.org/10.1016/j.cpr.2006.04.002).
  27. Harris W. Mindfulness-based existential therapy: Connecting mindfulness and existential therapy. *J Creat Ment Health*. 2013;8(4):349-62. <https://doi.org/10.1080/15401383.2013.844655>
  28. Loonstra B, Brouwers A, Tomic W. Feelings of existential fulfilment and burnout among secondary school teachers. *Teach Teach Edu*. 2009;25(5):752-7. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2009.01.002>
  29. Van Deurzen E. Dryden's handbook of individual therapy. In Dryden W. editor. *Existential therapy*. London: SAGE Pub; 2007, p.195.